

"Istennek dicsőség, egymásnak segítség!"

A bajai tűzoltóság története a második világháború kitöréséig

1. rész: Az első tíz esztendő

Baja város életét története során többször keserítette meg a "vörös kakas". Több esetben pusztította el a tűz városunkat, vagy annak egyes városrészeit. Sajnos a korai tüzesetek időszakában nem volt a városnak sem önkéntes, sem hivatasos tűzoltósága. Az önkéntes tűzoltóság 1872-es megalapításáig a város ki volt szolgáltatva a tűz kénye-kedvének. A kiszolgáltatott helyzet miatt egyre inkább igényt vált a lakosság körében, hogy alakuljon meg városunkban is egy szervezetten és szabályozottan működő Tűzoltó Egylet.

A Bach-korszak alatti tiltásokat követően údtól hatott az 1867-es kiegyezést követő időszak. Ebben a korszakban közel 350 tűzoltó egyesület alakult országosan. Az addigi elnyomás alól felszabaduló magyar polgári társadalom a tűzoltó egyletek berkeiben alkalmat talált a tömörülésre és egy nyitottabb közösségi életre. Baján országos viszonylatban is első között hozták létre az egyesületet. Széchenyi Ödön gróf volt ekkortájt az országos tűzoltószövetség elnöke, aki felemelte a szavát, hogy minél több tűzoltó szervezetet hozzanak létre országszerte.

A bajai tűzoltóság szervezésének kezdete 1871. október 15-én kezdődött. Ekkor Baja város főbírója, Loósz Zsigmond az egykori Bárány-szálló nagytermébe hívta össze a város-polgárainak színe-javát egy értekezletre. Kifejtették a "Tűzoltó egylet" megalakulásának szükségességét, amelynek alapításához egy 24 tagú ideiglenes bizottságra volt szükség. Ez a bizottság 14 nap alatt kidolgozta az alapszabályt, amit ezután felterjesztettek a magyar királyi Belügyminisztériumhoz, ahonnan az iratok egy bemutatási záradékkal ellátva érkeztek vissza 1872-es számon. A Tűzoltó Egylet első elnöke és főparancsnoka Pollermann Bertalan gyógyszerész lett. Fennmaradt az utókor számára az első közgyűlés által megválasztott tisztikar névsora, akiknek nevei a mellékelt felsorolásban olvashatóak.

Hiába volt meg az alapító okirat és a megalakulás, a nehéz anyagi helyzet miatt nem kezdhetett meg munkáját a Tűzoltó Egylet. Nemcsak a pénzügyi feltételek voltak hiányosak, de a tűzoltószerek hiányosságával is meg kellett küzdenie az egyletnek. Segítségért a városi hatósághoz és a lakossághoz fordultak. Felkérték a biztosító társaságok igazgatóságát, a földbirtokosokat és a fontosabb kereskedő cégeket, hogy erejükhez mérten támogassák az egylet működését. Ezt követően a választmány három tagú bizottságot menesztett Budapestre, akik állami segínyt próbáltak kieszközölni, de megbízták őket tűzoltószerek beszerzésével is.

Sajnos az állami segítyezést nem sikerült keresztülvinniük, mert a Belügyminisztérium nem rendelkezett erre a célra szolgáló pénzügyi forrással. Baján azonban megindult az adakozás. A városi vezetés 500 forinttal támogatta az egyletet. A tehetősebb lakosok pedig 4 és 100 forint közötti összegekkel támogatták a nemes célt. Komoly pénzügyi gyűjtés, amelyből egy alapot hoztak létre, ami megteremtette az egyesület működésének pénzügyi feltételeit. A fentebb említett bizottság ebből a pénzből 4500 Ft-ot kapott, amelyből Budapesten megvásárolták a legszükségesebb tűzoltó felszereléseket.

Miután megteremtődtek az egylet pénzügyi feltételei, újabb akadályok nehezítették a munka elkezdését. A Tűzoltó Egylet nem rendelkezett olyan megfelelő területtel, ahol szakszerűen tudtak volna gyakorlatozni. A gyakorló terület biztosítása még sokáig fejtörést okozott a testület számára. 1872-ben Széchenyi Ödön gróf ajánlatára Hollay Antal mászóparancsnok Bajára érkezett. Hollay hat héten át képezte ki a legénységet, akik így alkalmasabbá váltak a tűzoltási feladatok ellátására. Ezután 1872. december 6-án megalakult az első bajai tűzoltó őrség. A tűzoltó őrség tagjai a következő személyek voltak: Eckert István őrsparancsnok, Nagy Antal, Szávics Aladár, Spitzer Jakab és Gruber Mór.

Hamarosan azonban elült a lelkesedés első hulláma és a közöny váltotta fel az addigi érdeklődést a tűzoltóság iránt. Az egylet működésének fennmaradása a parancsnok, Pollermann Bertalan áldozatos és lelkiismeretes munkájának volt köszönhető. A parancsnok és a választmány erőfeszítése következtében az 1880-as évek kezdetére újból növekedett a pártoló tagok száma. Sőt az 1882. évi december 17-én megtartott közgyűlésen az elnök és parancsnok újabb jó hírrel örvendeztethette meg a résztvevő közönséget. Bejelentette, hogy a városi hatóság hajlandó egy őrtornyot berendezni a tűzoltóság számára.

Tíz év rögös út után a Tűzoltó Egylet bizakodással tekinthetett a jövő felé, amelyben újabb kihívások vártak rájuk. Az új feladatok és kihívások azonban új embereket igényeltek. A bajai tűzoltóság története során mindig képes volt a megújulásra, amely köszönhető annak, hogy vezetését mindig felkészült és lelkiismeretes emberek irányították. A nehéz első tíz esztendő után, Pollermann Bertalan 1884-ben lemondott a Tűzoltó Egylet elnöki és a főparancsnoki tisztségéről. A cikk címében szereplő idézet lett a Tűzoltó Egylet jelmondata, amely hűen kifejezte a bajai tűzoltók lelkületét.

Folytatjuk
Albert Iván

Fennmaradt az utókor számára az első közgyűlés által megválasztott tisztikar névsora. Ebben sok bajai lakos fedezheti fel egykori felemelőjének dicső nevét és foglalkozását. A tisztikar a következő volt: "Elnök és főparancsnok: Pollermann Bertalan gyógyszerész. Alelnök és alparancsnok: Dömötör Zuárd ügyvéd. Titkár: Erdélyi Gyula. (...) Pénztáros: Eckert István takarékpénztári főkönyvelő. Orvosok: Sztruhák István dr., Ladányi Mór dr. Ügyész: Dömötör Zuárd (alelnök és alparancsnok.) Választmányi tagok: Loósz Zsigmond főbíró, Osztoics Simeon városi tisztviselő,

Popovics Dóme városi főjegyző, Allaga Ottó ügyvéd, Vidovich Bonaventura főgimn. Tanár, Brigly József kéményseprő, Hunyadi Antal építész, Klenáncz János kereskedő, Koller Hugó banktisztviselő, Schön-M. B. kereskedő, Spitznagel Lőrinc ácsmester, Reich Ignác kereskedő, Pilaszánovics Antal földbirtokos, Hütti Ede malomigazgató, Saly Imre dr. orvos, Szohner Antal gőzhajózási ügynök, Ivánovics Pál orvos, Radány Kálmán gabonakereskedő, Kois Alajos ny. községi jegyző, Leopold János bádigos, Dregán Péter szolgabíró, Szohner Rezső kereskedő, Babócs Endre

fűszerkereskedő, Varga János építész, Rosenkranz Ödön postatiszt. Rendes működő tagok: Brigly Lajos kéményseprő, Babovics Lajos mézesbábos mester, Berger Gusztáv, Bözer Dániel kalapos, Bálint István Esztergályos, Cserba Ferenc járásbíró, Csapláros Ferenc szabó, Czinderi Sándor pék, Czanik János kereskedő, Csukás Károly fakereskedő, Dlopolszky Lajos diák, Dudás László asztalos, Detsch Muki, Dömötör Zuárd ügyvédsegéd, Erdélyi Gyula városi tisztviselő, Eckert István takarékpénztári főkönyvelő, Fejes István I. megy. Ált. biztosítási főnök, Freidrich Gyula molnár, id. Frankenberger Ferenc kőfaragó, Fábik János iparos, Fiszter Ernő, Franek János aranyműves, Füstös Pál, Gruber Mór gabonakereskedő, Guelmán Ferenc iparos, Gurics Ferenc postatiszt, Gibicz József molnár, Gebhardt Gusztáv takarékpénztári tisztviselő, Győrfi Antal kéményseprő, Horváth József pék, Hock Károly kádár, Hechtl Ferenc szegkovács, Helsein Jakab sárkőaranyozó, Helsein Ignác sárkőaranyozó, Jilk Gyula

könyvnyomdász, Kühnel Ferenc, Király Géza téglamester, Király Béla téglamester, Karagics János, Kohn József aranyműves, Kovács Antal molnár, Kanyó Ákos, Katics Kálmán fakereskedő, Koteschell János ácsmester, Komlósi Sándor, Kövecsi Károly, Kövecsi Ferenc, Kovács György, Kovacsics Gyula, Lengyel Andor városi tisztviselő, Leopold János bádigos, Mayer János rézműves, Nagy Antal telekkönyvvezető, Nagy Sándor gyógyszerész, Nagy Béla ács, Noll János, Ödly Zoltán ügyvédsegéd, Ottl Ernő asztalos, Pollermann Bertalan gyógyszerész, Petrovics Hugó tisztviselő, Popin Kristóf szabó, Pfeifer Antal ügyvédsegéd, Radicsevics Mátyás dohánygyári tisztviselő, Szavics Aladár városi tisztviselő, Szeidler Nándor iparos, Szepp Felner Béla ezüstműves, Schön Antal kereskedő, Szakmeiszter Mihály, Szabó Károly iparos, Szűcs Kálmán városi tisztviselő, Schrinner Henrik szabó, Schrinner József szabó, Sztáuber Jakab, Taug Gábor rézműves, Tiprovác Ferenc asztalos, Voli Lajos borbély.

Könyvelés

LÖ-KONT

Könyvelő és
Adótanácsadó BT.

(Lehoczky László)

egyéni
és
társas-
vállalkozások
részére!

Baja, Akácos u. 41. Tel.: 79/325-675

A defenzív vezetés

A Bajai Tükör múlt számában a gyermeki agresszióról írtam. Nyilvánvaló, hogy a kiskorban tapasztalható agresszióknak van összefüggése azzal, hogy felnőttként is mind több az agresszív ember. (E számunkban írtam a garázda jellegű bűncselekmények számának növekedéséről.)

Több olvasónk kérésére most az agresszivitás egyik szeletét ragadom ki, amely a közlekedést illeti. Lépten-nyomon tapasztalhatjuk, hogy az utakon növekszik az agresszió. Ennek számtalan esetét ismerjük. Volt, aki halálos végű pisztolylövéllel torolta meg öt akadályozó autóstársának bűnét, volt, aki meglepődött egy kiadós pofonnal. (Érdekes módon - ez a jellemző -, hogy ezt mindig nő vagy a támadónál gyengébb fizikumú férfi kapja.) Az utakon tapasztalható agresszivitást a szakemberek különbözőképpen magyarázzák. Egy lehetséges az okozatok között, hogy a járművet vezető ember például kisebb sértését nem tudja másként kompenzálni, mint a közúton, ahol járműve lévén hatalmi helyzetbe kerül. Az agresszív vezetés együtt jár a szabályok sorozatos megszegésével, leginkább a gyorsjárással vagy az ittas vagy drog által befolyásolt közlekedéssel.

Ezen jobbitani csak a közfelfogás változtatásával lehet. Bizonyos tekintetben, ami az italt illeti, van pozitív változás. Igaz történet a nem is annyira régmúltból: Jeles bajai tudósunk kis motorkerékpárján járta kutatóútjain a környéket. Feleségét is magával vitte, aki maga is részt vett a kutatómunkában. Feladata azonban ezeken az utakon főként arra korlátozódott, hogy felhívja a kötelező barátságpoharat, melynek visszautasítása abban az időben sértésszámba ment. Napjainkban mindenki természetesen veszi: ha vezetünk, alkoholt nem iszunk.

Ebben a cikkben tulajdonképpen a defenzív, tehát védekező típusú vezetésre szeretném felhívni a figyelmet. Valamikor elfogadott módszer volt, napjainkban keveset hallani róla. Pedig érdemes lenne ezt a magatartásformát elsajátítani, és népszerűsíteni. Hogy mit is jelent a defen-

zív vezetés, több meghatározását is hallottam. Talán leginkább úgy foglalható össze: mások és a saját lehetséges hibáinkra is figyelni, megkísérelni a veszélyforrásokat előre meglátni. Vannak helyzetek, amelyek közismertek mindenki számára. Ilyen például: ha gurul a labda, jön utána a gyerek is. Ha a Czifrusz Ferenc utcában elme- gyünk az ott álló autóbussz mellett, előfordulhat, hogy valaki kilép mögüle. Ha valaki szabálytalanul előz, engedjük vissza elének a jobb sávba.

Ma még nem divat, de a növekvő forgalom megköveteli majd, hogy tekintettel legyünk egymásra. Létrejöhét egy udvarias kommunikáció a gépjárművezetők között. (Eddig jobbra csak oklázásra vagy káromkodásra szorítkozott a kapcsolattartás.)

Meg kell ismernünk, de nem szabad túlbecsülnünk járműünk és saját magunk képességeit. - Nagyon jól vezet - mondták egy ismerősömről, akinek szakmája is volt, közlekedési mérnök lévén. Egy alkalommal, sietős előzéssel elkövette a számára első és sajnos, utolsó hibát.

Nem tartom magamat jó vezetőnek, legfeljebb a szokottnál óvatosabbnak. Ez mellett mindig gondolnom kellett a benzinnel való takarékoskodásra. Így soha nem volt módom száguldozni, tulajdonképpen még sportosan vezetni sem. Azt hiszem, a defenzív vezetési gyakorlatnak is köszönhetem, hogy immár félévszázados jogosítványom birtokában még egy karcot sem okoztam. Ezzel azt szeretném mondani, hogy el lehet kerülni a statisztikai átlag szerinti négyévenkénti egyszeri, kisebb-nagyobb balesetet is. A védekező típusú közlekedés a legkevésbé, az agresszív típusú a leginkább balesetveszélyes. A statisztika szerint a balesetek egyre súlyosabb kimenetelűvé válnak. Mind többször veszik igénybe a tűzoltókat műszaki mentés céljából, ahogyan a forgalom sürűbb, az utak rosszabbak, a járművek gyorsabbak, nagyobbak lesznek. Tudni kell azonban, hogy a közlekedésben is az emberi tényező a meghatározó!

Gál Zoltán

Jegyzetek egy könyvről

"A Duna fölfedezése"

A 20-21. század fordulójának embere zaklatott, túlhajszolt, az anyagiakat mindenek fölé helyező, a modernség áldását és átkát is hordozó, ellentétekkel átszőtt, szorongó világban él. A ma embere úgy vélhetné, hogy amikor Luigi Ferdinando Marsigli jóvoltából 300 évvel ezelőtt a Duna fölfedezése megtörtént, az európai viszonyok kedvezőbbek voltak nagylvú, maradandó értékű gyakorlati és tudományos eredmények eléréséhez. Kétségeim vannak, hogy így volt-e.

Európa az emberiség számára akkor - előtte és utána is - nagy értékeket hozott létre, de pusztította önmagát és másokat is.

Az újkorban /is/ számunkra nehezen áttekinthető, folyamatosan változó soknemzetiségű államalakulatok, szövetségek jöttek létre, bomlottak fel. Századokat átszöttek az európai hatalmak bonyodalmait, háborúit, dinasztikus kapcsolódásai-intrikái, a vallásháborúk, a felkelések....

A véres, pusztító háborúk elsődleges színtere a Kárpát-medence, a Duna középső völgye, azaz Magyarország volt.

Savoyai csapatai 1697 szeptember 11-én a Szeged ellen felvonulóban lévő II. Muhamed szultán vezette török haderőt a Tiszán való átkelésékor Zentánál megtámadták és megsemmisítő csapást mértek arra.

Az 1699. január 26-án Karlócan a törökkel kötött béke /valamennyi tárgyalás a magyarok kizárásával történt/ újabb nagy területekre terjesztette ki az osztrák Habsburgok uralmát, és hozzájárult ahhoz, hogy a monarchia egyes részei közt szilárdabb kapcsolatok alakuljanak ki, s a XVIII. században Bécs a Duna medence gazdasági központjává váljon.

Az előzőekben felvillantottak betekintést adhatnak a kor történetébe, Marsigli tevékenységének színterére, amelyben döntő fordulat a zentai csatát követő karlócai béke volt. Aki életútját megismeri, nagy tisztelettel csodálja az olasz hadmérnök, osztrák tábornok gróf Luigi Ferdinando Marsigli /1658-1730/ többször, ott, akkor, abban a korban számos tudományág fejlesztésében elért maradandó teljesítményét.

Küzdelmes, maga választotta életútjának több mozaikját "A Duna fölfedezése" /Vízügyi levéltár és Könyvgyűjtemény 2004 / című dokumentumgazdag, vonzó kötet közvetítésével ismerhetjük meg.

Marsigli két évtizeden át háborúk, csaták sodrásában, sokszor életveszélyben magánemberként, katonaként, diplomataként utazott, tanult, adatokat /földrajzi/ gyűjtött, megfigyeléseket és méréseket végzett, rögzített /folyók, égbolt, növény-, állatvilág stb./ Vázlatokat, rajzokat, térképeket készített, készítetett. Volt tüz, rabszolga, sebesült, halálraítél, kegyvesztett, tolmács, tárgyalásvezető.... Univerzális érdeklődéssel, több szakterület, tudományág és művészet legkiválóbbjaival volt kapcsolatban, tanult és tanított.

Marsigli hadművelési, stratégiai-taktikai feladatok kimunkálásával és megoldásával foglalkozott, várakat erősített /rombolt/, táborhelyeket, hidakat /a Dunán többet is/ épített, vegyes élményekkel, konkrét, gyakorlati helyismerettel. Közben mint tudós tanulmányozta a Kárpát-medence természeti viszonyait.

Karloca után az osztrák határkijelölési bizottság vezetőjeként 850 km határvonalat jelölt ki, egyeztetett, térképeket rajzoltatott. A török elnyomás után ő készíti el elsőként a Kárpát-medence - az akkori legkorszerűbb műszerek birtokában, geodéziai, asztronómiai mérések alapján felmért - térképét.

Mindez alapozó előtanulmány, adatgyűjtés élete nagy művéhez a hatkötetes Duna-

monográfiájához. Ennek első kötetét "L.F.Marsigli: A Duna magyarországi és szerbiai szakasza" - hasonmás kiadásban /latinul/ - és dr. Deák Antal András görögülény, világos mondatszerkesztésű, jól olvasható és követhető fordításában magyarul is közli "A Duna fölfedezése" című kiadvány.

Marsigli tisztelte, csodálta a hatalmas folyam erejét, a vizek áradatát, állandó mozgását-változását, Európa fő útjainak egyikét. Tanulmányozta történetét, a mellette-vele élő népeket, állat és növényvilágát. Folyamatnak tekintette megismerését, a Duna felfedezését. Helyesen ő ábrázolta először térképen a Duna helyzetét.

A 439 oldal terjedelmű kötetben közel száz - részben színes - térképet, ábrát, díszítő illusztrációt láthatunk. Köztük 16 különösen szép Hold-ábrázolást, és Bécsről a Fekete-tengerig terjedő Duna-szakasz vízrendszérét bemutató 18 térképszelvényt. A könyvben találjuk Magyarországot, s egyben a világ első kereskedelmi /1699/, valamint Magyarország első postatérképét is /1700/.

Baját már azokban a századokban nagy térség vonzásközpontjává, különböző árúpiachelyévé tette a dunai szállítás, az átkelőhely, raktározó és közvetítő kereskedelme, korán fejlődésnek induló kézművessége, több tucat vízimalma, stb. I. Lipót 1696. december 24-én szabadalmas kamarai mezővárossá nyilvánította a többnemzetiségű Baját.

Marsigli és munkatársai két évtizedes helyismerete gyakorlati tapasztalata adta a háttérét annak, hogy a kereskedelmi térképe Bécs és Buda megelőzésével Baját jelöli nagy régió kereskedelmi központjának és a határokon messze túlvezető utak kiindulópontjának. A Bajai Honpolgár 1999. novemberi számában olvashattunk erről "MAPPA MERKANTILIS" 1699. címmel.

Marsigli szellemiségével és munkamódszerével megegyezően a közölt térképek, illusztrációk, ábrák, vázlatok, helyszínrajzok a katonai, a tudós és munkatársai /rajzoló, térképkészítők, rézmetszők.../ magas kultúrájú szaktudásának lenyomatai.

Három évszázad múltával is az olvasót, a könyvet kézbevevőt lenyűgözik és tisztelgő csodálatát váltják ki a tartalom lényegét megjelölő, gazdagító, magával ragadó, vizuális élményt nyújtó gyönyörű leheletfinom művészeti munkák.

A Duna Múzeum /Esztergom/ 1983-ban megvásárolta Marsigli Duna monográfiáját, a latin nyelven íródott hat kötetes munkát 1726-ban adták ki Amszterdamban és Hágában.

Dr. Deák Antal András a Múzeum tudományos főmunkatársa magyarra fordította, majd közel 2 évtizedes aprólékos munkával keresette-kutatta a Marsigli-életmű eredeti forrásait. A szó teljes értelmében beásta magát Bécs és Bologna levéltáraiba. Elmélyülten, nagy empátiával ismerkedett Marsigli életművével, munkamódszerével, stílusával, eddig ismeretlen forrásokkal. Részeredményeit publikálta és nemzetközi konferenciákon ismertette.

Az összetételében, szerkezetében a szokványostól eltérő, nyomdatechnikailag rendkívül igényesen kivitelezett könyvet bevezető dolgozatban Dr. Deák Antal András történet-szakíró biztos támaszt ad az olvasó eligazodásához; érdekfeszítő, élményt nyújtó, izgalmas írás, amely Simán Katalin fordításában angol nyelven is olvasható. A tanulmány szerves része a mértéktartó, értékes jegyzetapparátus. A könyv megvásárolható a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Zöld Boltjában /1011 Budapest, Fő u. 44/50/.

Dr. Faludi Gábor

"Istennek dicsőség, egymásnak segítség!" A bajai tűzoltóság története a második világháború kitöréséig

3. rész: A változások kora. A hivatásos tűzoltóság létrehozása

Az 1905. évi tűzvész megrázta a város teljes lakosságát. A pusztítás mérete elgondolkodtatta a városi vezetést, amely egy bizottságot hozott létre, hogy az kidolgozza a bajai tűzoltóság további fejlesztésének lehetőségeit. Láthatóan szükség volt a technikai felszereltség bővítésére, de a tűzoltók létszáma is kevés volt egy ilyen nagy kiterjedésű tüzesetnél. A jövő útja a hivatásos tűzoltóság létrehozása volt, amely majd csak 1912-re valósult meg. Természetesen a hivatásos tűzoltók mellett továbbra is működtek az önkéntesek.

Az 1905-ben felállított bizottságnak a következő személyek voltak a tagjai: dr. Hegedűs Aladár polgármester, Bajay Péter, Drescher Gyula, Ertl István, dr. Fehér Lőrinc, dr. Lemberger Ármán, Mikolits Ignác, Müller József, dr. Nyiraty János, dr. Rajk Aladár, Scherer Sándor, Scheibner Gyula, dr. Szirmai Vidor, Turay Mátyás és Wilmann János. Feladatuk az volt, hogy dolgozzanak ki egy javaslatot a bajai tűzoltóság fejlesztésére. A bizottság először 1905. július 21-én ülésezett. Ekkor a bizottság munkáját személyesen segítette Szabadka tűzoltó parancsnoka, Scossa Zoltán, aki mint szakértő előterjesztette javaslatát a bajai tűzoltóság szervezésére vonatkozóan. A program részletes kidolgozására, javasolta egy szűkebb albizottság létrehozását, amelynek Scossa Zoltán, Bajay Péter, Ertl József lettek a tagjai, a bizottság elnöke pedig Scheibner Gyula volt.

A bizottság arra a megállapításra jutott, hogy szükséges lenne felállítani egy hivatásos tűzoltóságot Baján, amelynek szükséges állományát 16 főben jelölték meg. A reorganizációs költségek összesen 36.349 kor. 86 fillért tettek ki, amelyből a beruházásra 17.771 kor. 30 fillér szükséges, az évente visszatérő kiadások kalkulációja pedig 18.598 kor. 46 fillér volt. Ebben a kidolgozott költségvetésben azonban nem szerepelt az újabb vízforrások létesítése a város több pontján.

1910-ben dr. Fehér Lőrinc megjelentetett egy rövid tanulmányt ("Tűzoltóság szervezése"), amelyben felvázolta a hivatásos tűzoltóság alakításának szükségességét. A tanulmányban így írt a város kötelezettségéről: "A hatóságnak tehát kötelessége mindezen intézkedéseket megtenni, amelyek a tüzek megakadályozását és elfojtását célozzák. A hatóság ezen tevékenysége a tűzrendszet. (...) a hatóság kötelessége ezzel nem merült ki. Kötelessége gondoskodni a tűzoltás preventívájáról, amely alatt értendő a tűzoltáshoz szükséges szerek beszerzése és célirányos elhelyezése, a vízkészletnek minden ponton és megfelelő mennyiségben való biztosítása, a kivonulás előkészítése, a helyi viszonyoknak megfelelő, elég számú, jól felszerelt és fegyverezett tűzoltóság szervezése." Fehér kitért az önkéntes tűzoltóság hiányosságaira is: "Az önkéntes tűzoltóság felszerelése részben elavult, részben a helyi viszonyoknak meg nem felelő. Szükséges tehát, hogy újabb eszközök szerezzenek be. A legelőtérben szükséges a létráknak, egy szerkocsinak és egy fecskendőnek a beszerzése." A tűzoltóaktanya kérdésében a következőket írta: "A tűzoltóság elhelyezése sem felel meg a tűzoltás igényeinek. Szükségesnek tartom, hogy a tűzoltóaktanya megépítésére vonatkozó tárgyalások folyamatba tétessenek. A tűzoltóaktanya építésére legalkalmasabbnak tartom a város tulajdonát képező és a Petőfi Sándor utcában lévő azon telket, a hol a tűzoltóság gyakorlatait tartja." Az önkéntes és a hivatásos tűzoltók kapcsolatáról ezt írta: "Városunk a hivatásos

tűzoltóság költséges volta miatt ezidő szerint nem nélkülözheti az önkéntes tűzoltóságot s viszont az önkéntes tűzoltóság állandó készenlétének hiánya miatt rá van utalva a hivatásos tűzoltóságra. A hivatásos tűzoltóság képezi a keretet, a melybe a kevésbé költséges önkéntes tűzoltóság beilleszthető."

Az önkéntes tűzoltó egyesületnél 1910-ben dr. Nyiraty János elnök-főparancsnok lemondott a tisztségéről. Az elnök Bajay Péter lett, a főparancsnoki posztot pedig dr. Fehér Lőrinc töltötte be. Bajay Péter azonban rövidesen lemondott az elnöki posztjáról 1911-ben, amit ezután Ertl István töltött be.

Az 1905-től 1913-ig terjedő időszakban az alábbi tűzoltószereket sikerült beszerezni: 2 db. 550 literes vizesajt (1906); 3 db. Minimax kézi tűzoltó készülék (1908); 7 db. angol dugólétra (1910); 1 db. 120 m/m hengerbőségű egységes kocsifecskendő (1910); 1 db. löfogató motorfecskendő 600 l. percenkénti vízszállító képességgel, 13 lóerős benzínmotorral (1913); 1 db. 12 méteres kihúzólétra (1913).

1912-ben dr. Fehér Lőrinc bejelentette a bajai hivatásos tűzoltóság megalakulását. A polgármester a bajai hivatásos tűzoltóság első parancsnokává dr. Fehér Lőrinc tb. főjegyzőt nevezte ki, főparancsnokká pedig a korábbi debreceni hivatásos tűzoltóság fővezetőjét, Molnár Antalt. Az önkéntes tűzoltók közül Szöllösi Antalt és Szakács János tűzoltókat átvették a hivatásos állományba. A hivatásos tűzoltó testület tizenhárom fővel kezdte meg a működését. A megalakulás pillanatában sem önálló felszereléssel, sem pedig ruházattal nem rendelkeztek. Ezeket kezdetben az önkéntes állomány készletéből szerezték be, de 1913-tól a város ruházattal és felszereléssel is ellátta az újdonsült testületet. Még ugyanebben az évben beszerezett a város számukra 200 m nyomtóműlöt, kihúzólétrát, horoglétrákat és bontóeszközöket. 1914-ben távozott a hivatásos testület éléről dr. Fehér Lőrinc, akit Zomborban polgármesterré választottak. Az új főparancsnok dr. Móder Géza városi tanácsnok lett.

A hivatásos tűzoltóság létrejötte után is tovább működött az önkéntes tűzoltó egyesület. A város továbbra is fontosnak tartotta, hogy az önkéntesek is biztos anyagi háttérrel rendelkezzenek. Az eddigi 150 koronás segítyt fel emelték 2.500 koronára, de kikötötték, hogy ezt az összeget csak tűzoltószerek vásárlására lehet elkölteni. A korábbi elnök (Pollerman Bertalan) fia, dr. Pollerman Artur testületi orvos javaslatára elkezdtek szervezni egy mentőosztályt a szervezetben belül. A legénységet kiképezték egészségügyi mentésre is, de kezdetben csak hordággal tudtak szolgálatot teljesíteni, mert nem állt rendelkezésükre mentőkocsi. Ugyanezen év őszén egy motorfecskendőt is sikerült beszerezni. 1913. november 19-én közgyűlést tartottak, amelyen a következő kitüntetések és kinevezések adományozták: Bajay Péter tiszteletbeli főparancsnok lett, Prigly Károly korábbi főparancsnoknak, Gibic József és Sebők János tűzoltóknak 25 éves szolgálati királyi díszérmet adományoztak.

A hivatásos tűzoltóság átalakította a bajai tűzoltóságok egészét. Az önkéntes és a hivatásos tűzoltóság ezután kiegészítve egymást tevékenykedett városunkban. A világháború és a szerb megszállás idején nagy kihívások vártak mindkét testületre. Tűzoltószerek vásárlására 1914-től egészen 1920-ig nem került sor, sőt a testületek léte is veszélyben forgott.

Folytatjuk
Albert Iván

A múlt pénteken Csizmár Gábor foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter adta át a Bács-Kiskun Megyei Munkaügyi Központ bajai kirendeltségének felújított-átalakított épületét. A munkálatok 23 millió forintos költségét PHARE-támogatásból fedezték.

Képünkön Csizmár Gábor, dr. Felek László, a megyei munkaügyi központ igazgatója, valamint Szenoradszki Endre a bajai kirendeltség vezetője.

Olvasóink kérdezik

Gál Zoltán rovata

A Bajai Tükör legutóbbi számának megjelenése óta eltelet két hétben nagyon sokan fejtették ki véleményüket. Köztük dr. Solymos Ede, városunk díszpolgára reagált a Sugovica megnyitásával kapcsolatban. Felmerültek más fontos kérdések is, de más fontos kérdésekről is, mint az idegenek tájékoztatása a közlekedésben vagy az akadálymentesítéssel kapcsolatban.

- A Sugovicának a megnyitás esetén való feliszapolódásával kapcsolatos aggodalmakat eltűzöttnek tartja. Legalábbis tény, hogy egészen a város alá évszázadokon keresztül nagy gabonás hajókat vontattak, anélkül, hogy az akkor a Szeremlei Sugovicával átjárható víz medre különösképpen feliszapolódott volna. Ha csak a szabályozás idején nem követte el valami hibát!

- Ember legyen a talpán az az idegen, aki Bajára látogatva el tud boldogulni a közlekedéssel. Gyakran érdeklődnek, hogy miként kell megközelíteni a herceg-szántói határátkelőt, de például, hogy hogyan lehet a városközpontból kijutni Szeged vagy a Duna-híd felé. Ha azután valami baleset miatt lezárják az 51-est vagy az 55-öst, akkor végképp megáll a tudomány. Aki Rómában vagy Párizsban elboldogult, az Baján biztos, hogy eltéved.

- Az akadálymentesítést törvény írja elő, de az emberiség parancsa is azt követeli, hogy mozgáskorlátozott embertársaink hátrány nélkül intézhessék ügyeiket, közelíthessék meg a különböző intézményeket. Nem kell messze menni, hogy tapasztaljuk, ez sok helyen nem lehetséges. Néhány példa a sok közül, ahol hiányzik a rámpa: a főtéri OTP, a Városháza, a Tóth Kálmán téri csemegebolt, az Erdézet, a Bíróság, a Nyugdíjbiztosító, a Nagyposta. Nem tagadható, hogy a régi épületekbe utólag rámpát beépíteni meglehetősen bo-

nyolult, de ami még ennél is nagyobb baj, költséges feladat. Viszont nem kerülhető meg!

- Itt a szünidő, a kicsiny gyermekek általában otthon vannak. Szeretnek a játszótéren lenni, melyeket a város igyekszik karbantartani. (A sok rongálás ellenére.) Amit viszont nem tud megoldani, az a játszótérek védelme, hiszen nem lehet mindenhol parkort állítani. Éjszakára biztosan nem, amikor a játszótérek sokan rendeltetés ellenes célokra, mint randalírozás, italozás használják. A homokozókban szívesen tanyáznak a macskák és a kutyák is, utóbbiak a gazdik felügyelete mellett. Hogy tiltó tábla használna-e, az meglehetősen kétséges, hiszen a kutyák nem tudnak olvasni. Talán ha a kutyájukat a játszótéren futtató gazdák tudnák, hogyha a gyermek szervezetébe az állati ürülékben levő anyag kerül, megvakulást okozhat. A kutyák székletében gyakran előfordulnak a toxocara nevű féreg petéi, melyek a gyermek szervezetében kikelnek, és a vérárammal a szemébe jutnak. A szemben heges csomókat okoznak. (Jele, hogy a gyermek kancsalítani kezd, mert fertőzött szemével nem lát, és a másikat használja. Azonnal forduljunk orvoshoz.) Volna olyan javaslat, mely szerint a játszótéreket be kellene keríteni, a homokot pedig havonta cserélni. Erre az önkormányzatnak nyilván nincs pénze. A macskákat a kerítés sem akadályozná meg. A toxoplazma nevű egysejtű élősködő csak a macskáknál szaporodik, de hordozója lehet bármely melegvérű állat vagy akár ember is. A fertőzött macska ürülékével kerül a szervezetbe. Egészséges embereknél általában tünetmentesen zajlik le a fertőzés, esetleg lázzal, torok- és izomfájjal, bőrkiütéssel járhat. Gyermekekre és terhes nőkre veszélyes. A kismamáknál vetélést okozhat.

Szent Iván éjjelén

Az éjszakai tűz mellett szerelemvarázslás, közösségi tűz-rituálék, jóslási praktikák csábítják az érdeklődőket a bajai Szent Iván-éji mulatságra. A közönség szórakoztatásával és aktív részvételével, pompás muzsikával és tánczazzal teszik teljessé ezt a különleges ünnepet.

A nyári napforduló legrövidebb éjjeléhez, Szent Iván éjszakájához kapcsolódóan a bajai jós- és boszorkánytalálkozó 24-i programjai. Azok a lányok és asszonyok, akik kíváncsiságuktól vezérelve szeretnének belelátni a jövő titkaiba, választhatnak a jövőmondás, álomfejtés, kártyavetés és horoszkóp készítés közül. A találkozó délután 3 órakor kezdődik a József Attila Művelődési Központ Árpád téri épületében. A program idején játszó-

ház várja a gyerekeket. A hagyományos folklór programok 19 órakor láthatók. Felépnek a Gemenc Néptáncgyűttes és a Kacsaringók Virtustársulat tagjai. A társulat látványos, tűzes produkcióval készül.

Bemutatják például a Vereskakas nap-pal vívott harcát, megismertetik a hajdani szerelmi varázslatokat, illetve termény- és időjóslásból adnak ízelítőt. A bátrabbak kipróbálhatják a tűzes kerék eregetést. Az est fénypontja - csak sötétben - lesz a raku (kerámia)-égetés, amit bemutatnak a Jelky András Szakképző Iskola kerámia szakos tanulói. A tűzgrás, zöldágfüstölés fél 11-kor kezdődik. A szervezők a névnapjukat ünneplő Ivánoknak meglepetéssel készülnek.

Rab Rita

"Istennek dicsőség, egymásnak segítség!"

A bajai tűzoltóság története a második világháború kitöréséig

3. rész: Kemény évek. Az első világháború és az azt követő nehézségek

Az előző részben beszámoltunk a hivatásos tűzoltóság létrejöttéről, valamint az önkéntes tűzoltóság további sorsáról. A fejlődés azonban az első világháború kitörésével megszakadt 1914-ben, és hosszú időszakon át a fennmaradás volt a tét mindkét testület számára. Kitűnően mutatja a bizonytalan helyzetet, hogy tárgyi fejlesztésre legközelebb csak 1920-ban került sor. Ebben a részben a háború alatti időszakról és az utána következő néhány évről lesz szó.

Az 1914. nyarán kitört első világháború az önkéntes bajai tűzoltók nagy részét is fegyverbe szolgáltatta. A kiesett létszámot valamilyen módon fel kellett tölteni. A kiesett önkéntesek helyét a háború alatt ü. diaktűzoltók töltötték be. A lelkes fiatalok komolyan véve feladatukat számos tűzesetnél bizonyították rátermettségüket. Az őszi tanévkezdéssel azonban a működésük csak korlátozott volt.

Az 1914. december 20-án lezajlott rendes közgyűlésen a testület régi tagját, Prigly Károlyt választották az önkéntes Tűzoltó Egyület új elnökévé. A tapasztalt elnök a válságos években mindkét tűzoltó testületet próbálta összefogni, ami lelkes és kemény kezű munkájának hála sikerrel járt.

A háborúba nem csupán az önkéntes tűzoltókat vitték el, de a hivatásosok közül is két személy kivételével az összes behívtot kapott. A háborút követően valamilyen nyien élve kerültek haza, az egyetlen kivétel Kis István segédcsovezető volt, aki a harctéren hősi halált halt. A háborús gazdasági helyzet nem kímélte a hivatásos tűzoltóság felszerelését sem, a tűzoltószerek jelentős része siralmas állapotba került.

Az önkénteseknél Prigly 1916. júniusában bejelentette, hogy Bajay Péter lemondott a főparancsnoki posztról. A megüresedett helyet a korábbi alparancsnok, dr. Oltványi István foglalta el. A következő közgyűlési jegyzőkönyv 1918. májusából való, amelyből kitűnik, hogy az eseményen csak ötven év feletti férfiak jelentek meg. A főparancsnok 1918-ban bejelentette, hogy a testület új helyre, a Bárány szállodába költözött. Az itt lévő helyiségek tágasabbak voltak a korábbiaknál. Az épületben lakást kapott a tűzoltóság parancsnoka, a szolgálatvezető és egy családos kocsi.

A szerb megszállás volt a bajai tűzoltó testületek számára a legnehezebb és legveszélyesebb időszak, ahol a fennmaradásért is meg kellett küzdeniük. Korlátozták a gyülekezési lehetőségeket. Dr. Oltványi István tűzoltóparancsnokot előbb bebörtönözték, később pedig kiutasították a városból. Eltávolították a hivatásos tűzoltóság parancsnokát, dr. Móder Gézát is. Ezek után Jakovljević Milorád szerb főkapitányt nevezték ki városi tűzoltóparancsnokká, aki azonban alig törődött a tűzoltó testületekkel, így bénítva meg azok szakosított működését.

1921. őszén a megszállás megszűntével hazatért dr. Oltványi István, akit a város polgármestere kinevezett a hivatásos tűzoltóság parancsnokává és az önkéntes testület is egyhangúlag megválasztotta parancsnokává. Oltványi a legfontosabb feladatnak a régi rend és fegyelem helyre-

állítását tartotta, valamint szükségesnek látta a nagy mértékben elhasznált fel-szerelést rendbe hozni.

A testületek anyagi helyzetéről való egy 1923. május 27-én megjelent cikk a Független Magyarországon. A cikk címe: "A bajai Tűzoltó Testület helyzete. A parancsnokság nyilatkozata a most megindult gyűjtésről." A cikkben a következőket írták: "A testületet a szerb megszállás alatt csaknem teljesen kifosztották. Különösen a ruhatárakat dezmálták meg, úgy, hogy az embereink a saját ruháikban kell, hogy gyakorlatozzanak, a tűzhöz kivonuljanak. Ezt természetesen manapság kívánni sem lehet, ezért a parancsnokság elhatározta, hogy egy nyári gyűjtést indít, amelynek jóvedelmét a testület ruhatárának kibővítésére fordítja. Csak ilyen formán tudja a 30-40 tagból álló tűzoltóságot biztosítani, amely létszám Baján feltétlenül szükséges. A parancsnokság már érintkezésbe lépett a Bajai Posztó- és Takarékgár Részvénytársasággal, ahol éppen most készítik a budapesti tűzoltóság ruháihoz szükséges szövetet. (...) Munkatársunk azt a kérdést intézte a főparancsnokhoz, hogy van-e szükség itt önkéntes tűzoltókra, amikor 11 városi tűzoltója van a testületnek, akiket a város lát el ruhával. - Önkéntesekre - mondta a főparancsnok - feltétlenül szükség van sőt nélkülözhetetlenek. Ha a létszám teljes is, tehát a 11 ember közül egy sincs szabadságon és egy sem beteg, akkor is a toronyóri szolgálatot teljesítők és a szabadnaposok leszámításával mindössze 7 ember szabad a lakatnyában. Tűz esetén természetesen 6 ember vonulhat ki, mert egynek a telefonnál kell maradnia. Viszont egy fecskendő működésbe hozásához legalább 10 kiképzett tűzoltóra van szükség. A tűzhöz azonban legalább két fecskendővel kell kivonulnunk, a szerkocsihoz, a bontási munkához szintén kiképzett tűzoltók kelljenek. A városi tűzország még a színház, mozi, bál és más ügyelet szolgálatot sem lenne képes ellátni az önkéntesek nélkül..."

Az 1914 és 1923 közötti időszak inséges volt a bajai tűzoltók számára, ebben a kilenc évben mindössze három alkalommal tudták gyarapítani a tárgyi felszerelést. A következő eszközök kerültek megvételre: 1 db. 500 literes vízhordókocsi (1920); 1 db. lófogatú mentőkocsi (1922) és egy db. lófogatú szerkocsi (1923). Az előbb felsoroltak mellett egy új szerkocsira is szert tettek, amiről a Független Magyar-ság 1923. január 19-én így számolt be: "(...) A bajai városi tűzországnek új szerkocsija van. Igaz, hogy az új szerkocsit egy régeből csinálták, de a kocsi mégis csak új. A szerkocsit már használatba is vették és a legközelebbi tüzeset alkalmával ki is vonulnak rajta."

Az 1920-as évek első fele gondoktól volt terhes, felszerelési és anyagi hiánnyal küzdöttek a tűzoltóság munkatársai. Az 1920-as évek második felében azonban új parancsnok érkezett Horváth Iván, okleveles gépészmérnök személyében. Horvát személyében nem csupán egy tapasztalt tűzoltó szakember került Bajára, hanem egy a technikai kérdések megoldására is kiváló szakértelemmel rendelkező ember.

Albert Iván:
Folytatjuk

A bajai gyógyszerterek ügyeleti beosztása 2005. július és augusztus hónapban

hét: július 25-31-ig	Manna Gyógyszertár Baja, Czifrusz F. u. 31.	Tel.: 79/324-049
hét: augusztus 1-7-ig	Szent Rókus Gyógyszertár Baja, Rókus u. 13/b	Tel.: 79/322-873
hét: augusztus 8-14-ig	Kígyó Gyógyszertár Baja, Vörösmarty M. u. 14.	Tel.: 79/322-805
hét: augusztus 15-21-ig	Forrás Gyógyszertár Baja, Lökert sor 1/L.	Tel.: 79/323-398
hét: augusztus 22-28-ig	Korona Gyógyszertár Baja, Tóth K. tér 2.	Tel.: 79/322-551

A bevándorlók vállalkozásalapítását segíti

gy érdeklődés kísérte a Megyei Kérelmi és Járaskamara bajai képviselő-segítségével a napokban rendezett renciát. A résztvevők előadásokat ittak meg a hazánkban élő vagy ide ő bevándorlók vállalkozás-alapítását é tréning módszertanáról. A kérdés-ípcsolatban 2003-ban indult Európai t működés célja a Magyarországra, il-egyéb európai országokba beván-személyek vállalkozási kedvének ízése, letelepedésének elősegítése nek érdekében kifejlesztett metodo-évén. Az EU-ban már nagy hagyó-kkal rendelkeznek a hasonló prog-

ság a Menekültekért, a franciaországi Fel-nőttképzési és Támogatási Intézet, a Len-gyel Humán és Közgazdasági Főiskola és a magyarországi La Vida Oktató és Ta-nácsadó Kft.

Hogy a bevándorlók foglalkozni kell, azt bizonyítják a következő adatok: 2002-ben az EU lakossága 375 millió volt, a 13 millió bevándorló az összlakosság 3,4 százalékát tette ki. A bevándorlók Spa-nyolországban a lakosság 6,2%-át, Francia-országban 7,4%-át, Magyarországon 1%-át teszik ki.

Az ún. LACER projekt a képzés mellett információ-szolgáltatásokat is nyújt a be-vándorlók vállalkozás-alapításához.

Gál
Zoltán

Hamarosan Magyarországon is kötelező tartozék lesz a sárga biztonsági mellény

on jelenleg még nem kötelező a sár-yvisszaverő mellény használata, de l számos tagországban már szá-érheti és bírságot érte a járó, ha ópálya szélén a világító sárga vagy nellény nélkül száll ki az autós vagy utasa. Talán a szigorú büntetése a oka annak, hogy tízezer számra ílják már hónapok óta a biztonsági yt.

ztriában már május 1-től ugyanúgy ó kellék a sárga fényvisszaverő, lonbóztató mellény az autóban, z égőkészlet vagy az elsősegély-g. Ugyanez a helyzet Olaszország-panyolországban, de még Portugá-is, ahol már a tavalyi év közepétől ó a mellény használata, ha valaki ópályán, autópályán kiszáll az autóból. ak ellenére, hogy az illetékes m-lumokban még csak vizsgálják a bályi bevezetés lehetőségét, már í óriási az érdeklődés: az elmúlt két an több, mint 15 ezer autós vásá-tet mentő sárga mellényt.

A biztonsági mellény magyarországi be-vezetéséről, illetve fontosságáról Kovács László a Magyar Autóklub közlekedés biz-tonsági irodájának vezetője a következő-ket nyilatkozta: "Rossz látási viszonyok esetén, amikor a lámpa használata termé-szetszerű, sokkal hamarabb és biztosab-ban észreveszi a gépkocsi vezetője az or-szágúton, autópályán, stb, illetve annak szélén tartózkodó gyalogost és jelentősen csökken az elütés veszélye. Egyes euró-pai országokban valóban már kötelező a használata. Magyarországon is foglalkoz-nak a szabályozással, ami nagy körülte-kintést igényel, - mert például a külváro-sokban is indokolt lenne bevezetése -, hogy hány mellény legyen a kocsiban, il-letve az autóbusz utasaira hogyan vonat-kozzon az előírás. Az EU-s előírásokat is figyelembe véve biztos, hogy a kisebb ba-leseti kockázat miatt hamarosan találkozni fogunk a szabályzással, addig pedig, aki úgy gondolja, hogy javítja az életben ma-radás esélyét, az vegye meg."

"Istennek dicsőség, egymásnak segítség!"

A bajai tűzoltóság története a második világháború kitöréséig

5. rész: Horváth Iván szerepe a bajai tűzoltóság életében.

A modernizáció kezdetei az 1920-as évek második felében

A világháború és a szerb megszállás jócskán megviselte a bajai tűzoltó szerve-zeteket. Ezért mindenképpen megújulásra volt szükség, amelyre a biztosítékot az új parancsnok, Horváth Iván, személye ga-rantálta. Horváth 1927-ben történt kineve-zése a testületek megújulását eredmé-nyezte. Működése kezdetén rögtön három fontos döntést hozott: fontosnak tartotta a város támogatásának kieszközölését, a szervezet működő tagjainak létszámát is fel akarta emelni és szükségesnek látta a fegyver és kiképzés alaposságának helyreállítását.

Az 1923-tól 1927-ig terjedő időszakban jelentősebb esemény nem történt az önkéntesek életében. 1927. május 25-én tar-tottak fontosabb összejövetelt, amelyen dr. Borbíró Ferenc polgármester is részt vett. Megígérte a szervezetnek, hogy az egyesület szerbeszerzési segélyét újból folyósítani fogja. Az újabb eszközök ez-után a városi leltárba kerültek, így azok fenntartási költségeit a város viselte, amely jelentős tehertől és összegtől sza-badította meg az önkéntesek költségve-tését.

Horváth 1928. március 12-én bejelen-tette, hogy megérkezett a "Budapest I." gépezetes toliótra, amely 16.200 pengő-jébe került a városnak. A létra 24 méteres volt, és így az emeletes házak oltása is megoldódott. Kérte, hogy az új létra szere-lését vegyék be a tűzoltó kiképzésbe. A vá-rosi sporttelepen is ebben az évben hoztak létre egy kétemeletes mászóházat, amely segítette a tűzoltók magasban való moz-gásának gyakorlását.

Még ugyanezen év őszén jelezte új tűz-jelző rendszer kiépítését. Javasolta 15 tűz-jelző állomás felállítását, illetve 15 magán telefonállomás "Tűzjelző állomás" felirattal történő ellátását. Ezzel a megoldással minden tüzesetet be lehetett jelenteni a város különböző pontjairól is, akár éjnek idején. December 14-én Konkoly István pénztáros jelezte, hogy 474 pengő kész-pénzzel rendelkezik a testület, így lehető-ség adódott a légénység egyedi felszere-léseinek kiegészítésére. 1929-ben kérték, hogy mivel a tűzoltózenekar működése szünetelt, annak költségeit egy újszerű vészvonalat mozdonyfecskendő beszerzé-sére fordíthassák.

1927-től a hivatásos tűzoltóság pa-rancsnoka is Horváth Iván lett. Még ugyan-ebben az évben sikerül a hivatásos tűzol-tóság számára egy locsolóautót vásárolni, amely köztisztviselési teendőket is végzett. A tűzoltó autó leírása a következő volt: "A Teudloff-Ditrich cég által szállított ezen tűzoltó locsolóautó 4 m3-es víztartánnyal rendelkezik és kitűnő 55 lóerős motorjával

képes valamennyi megfelelő vízforrásból szívni és akár a tartányát is tölteni, akár pedig a sugárcsövet táplálni 7,5 atmoszfé-ra nyomásig percenként 500 liter teljesít-ményig, avagy a sugárcsövet táplálni a sa-ját tartányából, végül pedig a saját tartá-nyából a saját szivattyújával mintegy 14 m szélességben az utcát locsolni." A tűzoltó-autóval együtt 400 méter új nyomótműlt is vásároltak, és a légénységi állományt 11 főről 12-re emelték.

A tűzoltás technikai szintjének fejlődé-sét tovább segítette, hogy a városban még ugyanezen év tavaszán megkezdődött a villanyáram szolgáltatása. A hordójelző hi-vatálnál állítottak fel egy elektromotorral működő turbínaszivattyút, amely által a tűzoltókocsik vízzel való feltöltése is meg-oldódott.

A fejlesztések mellett különféle ünnepe-ken is részt vettek tűzoltóink. 1927. au-gusztus 28-án az önkéntesek a bácsal-mási tűzoltóversenyen, ahol holtverseny-ben végeztek a halasi tűzoltókkal, és csak a sorshúzás fíntoraként szorultak a második helyre. 1929. április 22-én választmányi ülést tartott az önkéntes testület, ahol elhatározták, hogy a tűzoltók és a kéményseprők védőszentjének, Szent Flóriánnak ünnepét minden év május 4-én, illetve az ehhez a naphoz legközelebb eső vasárnapon tartják. Oly módon tervezték, hogy a testület vezetősége, a tűzoltók és a kéményseprők együtt vonuljanak a belvárosi templomba a Flórián misére. A Flórián-ünnepnek már voltak hagyományai a városunkban, amely a hatalmas 1840-es tűzvész áldozatainak állított emléket.

1924 és 1929/30 között a következő fel-szerelések kerültek beszerzésre: 1 db. oxigénes légzőkészülék (1927); 1 db. tűzoltó locsolóautó 4000 literes tartánnyal és maximálisan 800 l. percenkénti tel-jesítőképességű turbínaszivattyúval (1927); 1 db. Totál kézi tűzoltókészülék (1928); 1 db. "Budapest I" típusú 24 m hosszú lófogatú gépezetes toliótra golyóscsapágyakkal (1928); 1 db. Dr. Fráter-Köhler-féle vészvonal 500 lité-res tartánnyal és 100 m/m hengerbőségű egységes mozdonyfecskendővel, golyós-csapágyakkal (1929/30).

A fentiekben is kitűnik, hogy mindkét tűzoltóságunk fejlődésnek indult Horváth Iván vezetésével. A húszas évek végére a testületek anyagilag is megerősödtek és sikerült beszerezni a legkorszerűbb fel-szereléseket. A testület a harmincas évek-ben is sikeresen működött tovább, amely-ről cikkünk következő részében számo-lunk be.

Folytatjuk
Albert Iván

Eladó

Opel Kadett 1.3 gépkocsi,
megkímélt állapotban.

Telefon:
79/324-234.

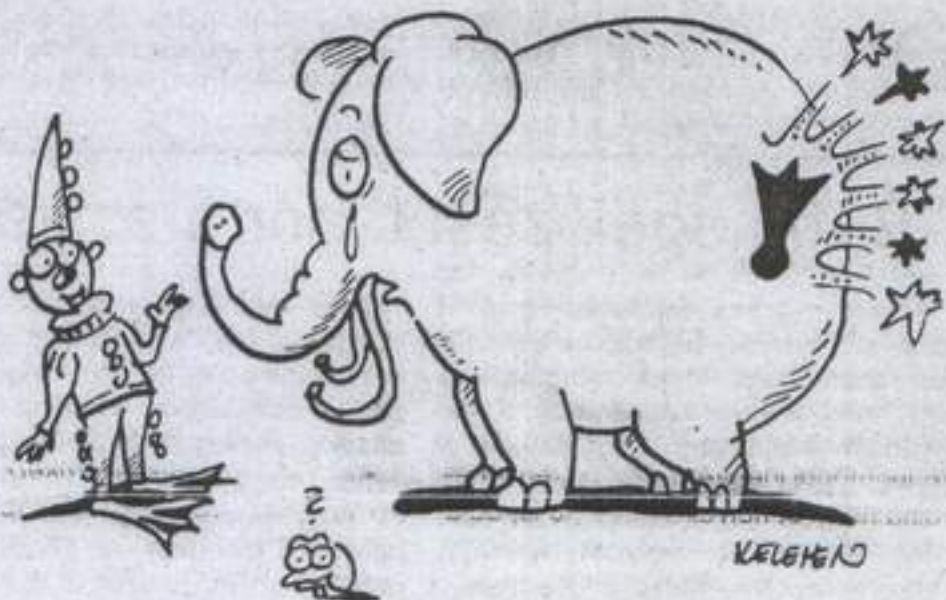
GARÁZS KIADÓ Baján a belvárosban (Babits utca vége)
Érdeklődni: 20/426-58-82

"Állatságok"

Kelemen István rajzai

Elektromos nyakörv
- Vajon melyik
gombnyomásra
hoz nekem
egy nagyfröccsöt?

- Hidd el Elfil! Nem én tettem! De van egy sanda gyanúm, hogy ki tehetett!

Késő bánat - Annyit beszélt a sztrapacsokról, tefőllel, sok pörccel, hogy teljesen összefutott a nyál a számban...

Végso érv - ...és Te már belegondoltál abba, hogy milyen utódaink születnének?

"Istennek dicsőség, egymásnak segítség!" A bajai tűzoltóság története a második világháború kitöréséig

6. rész: Az önkéntes tűzoltói testület változásai az 1930-as évek elején és a bajaszentistváni önkéntes tűzoltótestület beolvadása a bajai szervezetbe

Három év után, 1930-ban a kiválóan működő tisztikar lemondott az önkéntes tűzoltó testület vezetéséről. Sikereikre való tekintettel a közgyűlés három évre újra választotta őket. Az újraválasztás megmutatta a bizalmat Horváth Iván és munkatársai irányában, de azt is jelezte, hogy a vezetéstől továbbra is elvárták a korábbi színvonal fenntartását, sőt annak további fejlődését.

A közgyűlésen dr. Borbíró Ferenc polgármestert tiszteletbeli tagjává választotta a testület. A polgármester további támogatásáról biztosította a tűzoltókat. Az önkéntesek segítésére a testnevelési felügyelőség leventéket bocsátott rendelkezésre. A testület fegyelmével kissé nehezen barátkoztak meg az ifjak, de akik itt megfeleltek az elvárásoknak, azok később is szorgalmas tagjai maradtak a testületnek.

1930. augusztus 29-én az önkéntes tűzoltóság zárógyakorlatot tartott, amelyen bemutatták, hogy a kiképzésben is olyan fokot értek el, hogy sikeresen segídezhetnek a hivatásos bajtársaiknak. Az 1931-es zárógyakorlatot a teljes nyilvánosság előtt tartották, amelyen kiválóan szerepeltek a szentistváni önkéntes tűzoltók. 1931. szeptember 8-án a bajai versenycsapat második helyezést ért el a bonyhádi versenyen.

Horváth Iván mint társelnök, 1932. február 14-én a választmány előtt bejelentette, hogy a bajaszentistváni önkéntes tűzoltótestület szeretne beolvadni a bajai önkéntes tűzoltótestületbe. A szentistváni testület beolvadásának bemutatása előtt nézzük meg annak korábbi működését. Vitéz Losonczy György így írt erről: "Már a 90-es években próbálkoztak Bajaszentistvánon önkéntes tűzoltóság szervezésével, azonban csak az 1902. évben alakul meg a testület és kezdi meg működését 16 taggal. A működő tagok legnagyobb része iparosokból áll és a világháború kitöréséig szépen működik ez a testület is. Igaz, hogy voltak tagjai közt aprócseprő sürtyédások, de mindezek kisebb, személyes természetűek levének, hamar megszűntek. A háború kitörésével a felmentetteket kötelezik a tűzoltói szolgálat ellátására és így a tűzoltóság kötelezett tűzoltósággá alakul. A szerb megszállás alatt csak igen nehezen sikerült a legénységet összetartani s a felszabadulás után egész 1924-ig tulajdonképpen nem is működik a testület. Végre 1924. májusában Dikán Lukács bíró és Hausler Lajos tanító az ifjúság bevonásával próbálják életrekelteni e szép intézményt. Bogár Vazul alparancsnok buzgó közreműködésével eleven, lüktető élet folyik a testület-

ben. Dr. Tantos Gyula akkori szentistváni plébános, jelenlegi kanonok figyelemmel kíséri nevezettek munkásságát és az erkölcsi támogatáson kívül nagy anyagi hozzájárulással siet a testület segítségére. Hála-já jeléül az egyesület közgyűlése dr. Tantos Gyulát örökös díszelnökké választja. 1928. évi október hó 4-én Bátyán járási versenyen vesz részt a testület s ott minden versenyszámban első helyezést nyer. Ez a szép siker újabb és újabb jelentkezőket von azután a tűzoltóság taborába." 1932. január 24-én a szentistváni, míg március 6-án a bajai önkéntes tűzoltótestület mondta ki az egyesülést. A szentistváni testület a bajai testület szentistváni különítményekén szerepel a továbbiakban, saját parancsnokai vezetésével.

A húszas évek folyamán elsorvadt az önkéntes tűzoltók zenekara, amely helyzet főképp a belső konfliktusokból eredt. A zenekar túl nagy követeléssel lépett fel az önkéntes tűzoltó testületnél, mivel a testület húszas években a fennmaradásáért küzdött, ezért fokozatosan vonták meg a zenekar anyagi támogatását. 1932-ben újra felmerült a zenekar kérdése. A testület választmánya azonban csak bizonyos kikötések teljesítésének esetére biztosította a zenekart erkölcsi támogatásáról. Ezek után a zenekar ügye nem került újból felszínre. A megmaradó hangszereket a testület a helyi leventezzenekar számára átadta, de az volt a kikötése, hogy a leventezzenekart a nagyszabású tűzoltó rendezvényeken díjmentesen bocsássák rendelkezésükre.

1932. május 5-én került először napirendre a jubileum kérdése. Kijelölték egy albizottságot az elnök vezetésével, akiknek az lett a feladatuk, hogy kidolgozzák a jubiláris ünnepség programjait. Még ugyan ezen év szeptember 4-én megtartották a jubiláris diszkozyűlést, amely ünnepség keretében kerületi versenyt rendeztek a sporttelepen, az eseményt végül egy közös dunai hajókirándulással zárták.

1931-ben és 1932-ban a következő tűzoltószereket vásárolták meg: 2 db. füst és gázálarc füst- és CO szűrőbetétekkel (1931) és 1 db. 800 literes vizesajtó (1932).

A bajai önkéntes tűzoltóságnál történt változások és fejlesztések tovább növelték a bajai tűzvédelem biztonságát. Azzal, hogy a szentistváni önkéntesek csatlakoztak a bajaiakhoz, létszámában megnövekedve tudtak az önkéntesek a hivatásos tűzoltók munkájához kapcsolódni, és azt kiegészítve a városi tüzeseteknél jelenlétükkel fokozták a tűzoltás hatékonyságát.

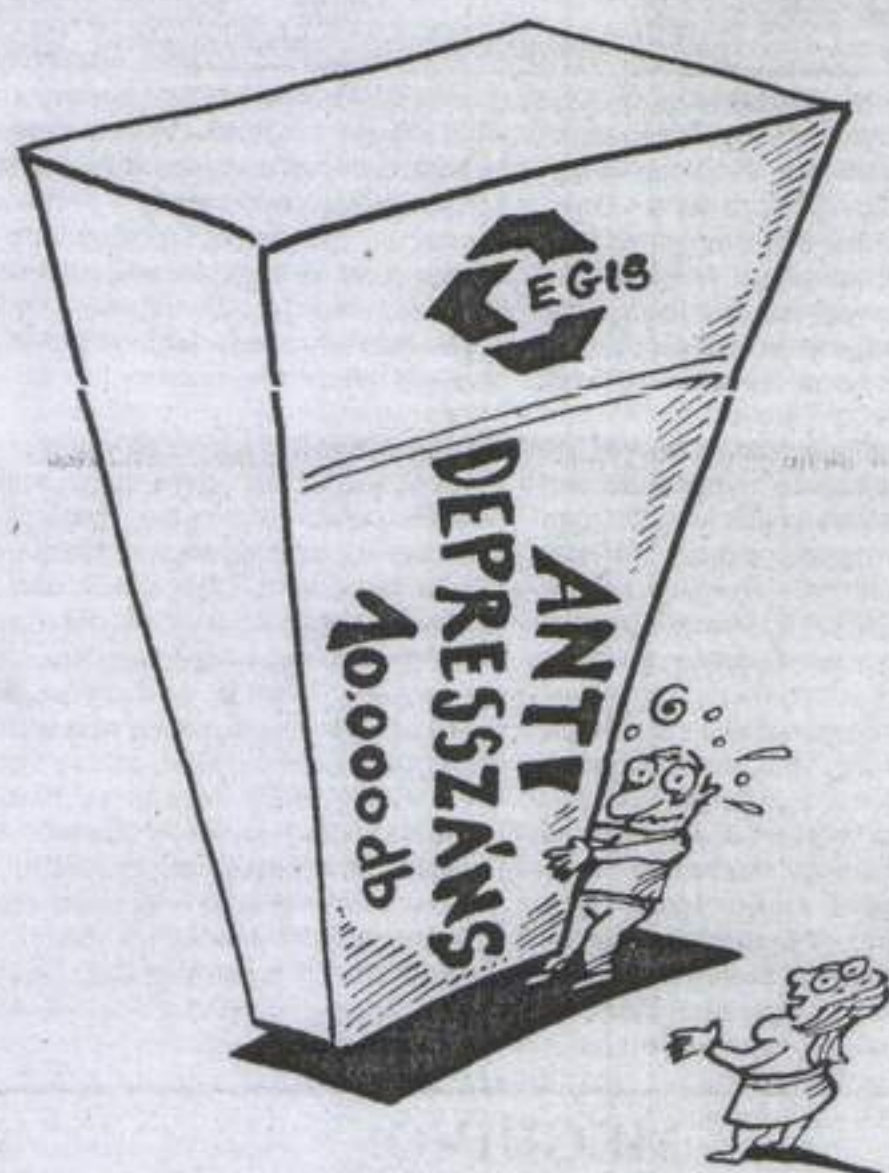
Folytatjuk
Albert Iván

- Főszakács! A kedves vendég szerint nem elég véres a bélszín!

Klinikai esetek!

Kelemen István rajzai

"Istennek dicsőség, egymásnak segítség!" A bajai tűzoltóság története a második világháború kitöréséig

7. rész: A bajai hivatásos tűzoltóság az 1920-as évek végén és az 1930-as évek elején

Cikksorozatunk 5. részében írtunk a hivatásos tűzoltóságról legutóbb, amelyben jeleztük, hogy ennek a testületnek is Horváth Iván lett a vezetője. Beszámoltunk még a technikai fejlesztésekről is. Ebben a részben pedig sort kerítünk a hivatásos tűzoltóság további sorsának bemutatására az 1930-as évek elejéig.

1928-ban átalakították a tűzoltóság épülete mellett lévő tűzoltólakásokat, amelyek a város tulajdonában voltak. A szolgálatvezető lakásán kívül még két lakást alakítottak ki két sofőr számára. Ezen kívül még egy új második szertár megépítése is megtörtént. Az infrastruktúra fejlesztése terén fontos volt, hogy még ugyanezen év nyarán bevezették a 24 órás megszakítás nélküli telefonszolgálatot. A beruházás anyagi fedezetét a városi vezetés biztosította. Az 1928-as évben még sor került a ferences rendi templom óratornyának felújítására is. Az óratorny szobáinak falát átépítették, és egy figyelőfolyosót hoztak létre. A figyelőfolyosó egésze fedett volt, amely megkönnyítette és biztonságosabbá tette a toronyőrök munkáját.

A vízállomások hiánya sok problémát okozott a tűzoltóság számára városszerte. A gondokról így számolt be Horváth Iván parancsnok: "A városnak magának megfelelő vízállomása egyáltalában nem volt, mivel olyan kút, amelyből egyszerre 4 m³ vizet ki lehet szívni, már ritkaság számba megy, azonban megfelelő intenzív locsolás mellett naponta akár huszonegyszer is meg kell ezt tenni, vagy pedig nagyobb tűz esetén egymásután öt-hatszor is: viszont a Kamarás-Dunából való töltés, különösen kis vízállásnál a nehéz hozzáférhetőség következtében rendkívül körülményes lett volna. Igaz, hogy rendelkezésre állt a Spitzer-féle szeszyár udvarán több bővíző kút, a bajai hengermalom udvarán pedig egy nagyobb vízmedence, ezeknek azonban az elérése meglehetősen körülményes volt, azonban a kapacitásuk is korlátozott. A vasútállomás vízvezetékéből már lehetett ugyan elegendő vízmennyiséget kapni, azonban az előbbi két kiegészítő vízállomással együtt avval a hátránnyal bírt, hogy meglehetősen a város szélén, tehát excentrikusan feküdt és így utcalocsolásnál, különösen, ha a város déli részéről volt szó, rendkívül sok volt a holtmenet, miáltal az egyetlen locsolóautó nem volt kellőképp kihasználható; viszont tűz esetén adott körülmények közt igen távol volt és így a szivattyú szempontjából is igen nagy jelentőséggel bír ez a tűzoltószert a töltésnek így hosszú tartama alatt sokáig kellett nélkülözni." A helyzet fontosságát tette egy vízállomás létesítését a városközpontban. A város tanácsa 1928 végén kutat furatott a városi székház udvarán. A kút percenként kb. 600 liter vizet szállított a mélyből. A szükséges szivattyút a pincében helyezték el.

1929-ben megalakult a Vármegyék és Városok Országos Mentőegyesületének bajai fiókegyesülete, amely a továbbiakban a városi tűzoltóság kebelében működött. Augusztus 23-án alakult meg a fiókegyesület, amelynek első elnöke dr. Róna Dezső kórházigazgató lett. Az ügyvezető igazgatói posztot Horváth Iván tűzoltóparancsnok töltötte be, a pénztárnok pedig Somos Ede számvizsgáló volt. Még ugyanezen a napon megkezdte működését a mentőegyesület, amely így két fővel, két, két sofőrrel, növelte meg a tűzoltóság

állományát, amely ezáltal 14 főre bővült. 1932-ben a bajai hivatásos tűzoltóság 14 fős állománya a következő személyekből állt: Horváth Iván főparancsnok, Molnár Antal szolgálatvezető törzsszermester, míg a legénység tagjai voltak Szakács János csövezető, Szabó István tűzoltó, Jávors Imre tűzoltó, Sugár Gergely tűzoltó, László István sofőr, Magyar Sándor tűzoltó, Szántó János sofőr, Nagy István tűzoltó, Virág János tűzoltó, Galambos Márk tűzoltó, Szabó Lajos sofőr és Bajay János sofőr. A mentőegyesületi központ két autót küldött le Bajára, amelyből az egyik Baján látott el mentőszolgálatot, a másik gépkocsi pedig Csonka-Bács megye mentési és betegszállítási feladatait látta el. Külön mentőorvosra nem tellett a költségvetésből, így a városi közkórház ügyeletes sebészorvosait értesítették telefonon egy-egy esetben, így a mentőautó hamar fel tudott venni egy orvost a kiszállásnál.

A tűzoltóság újabb feladatköre megkövetelte a tűzoltólaktanya további bővítését. 1930-ban a város támogatásával újabb tágas autogarázs épülhetett 3 kocsiállással, amelyekből kettőnek javítóaknája is volt. Ezen kívül még sikeresen megépült egy kisebb javítóműhely is. A tűzoltólakások száma is bővült egy újabbal, amelyben a két új mentősofőr lakott.

Újabb terv született a városban, hogy az iskolákban és óvodákban vízállomások jöjjenek létre. Azonban ez az időszak már a nagy világgazdasági válság idejére esett, amikor is beszűkültek az anyagi források és lehetőségek, amelyek a tervek megvalósulását megghiúsították.

Horváth Iván főparancsnok arra is ügyelt, hogy főleg olyan embereket vegyenek fel tűzoltóknak, aki más szakmával is rendelkeztek. A más szakmából érkező tűzoltók korábbi szakmai tudásukat is kamatoztatni tudták egyes kivonulásokkor, de szinte valamennyi sofőr értett a tűzoltó- és mentőautók javításához.

A nyugdíjas korú tűzoltók sorsáról eként írt Horváth: "Hogy a kiöregedő tűzoltók túl korai nyugdíjazásával ne keljen a városi háztartást felesleges módon megterhelni, de viszont a már csak kisebb fizikai munka kifejtésére képes öregebb tűzoltók a tűzoltóság mozgékonyaságát és munkateljesítményét kedvezőtlenül ne befolyásolják, azt a rendszert vezette be dr. Borbíró Ferenc polgármester, hogy az ilyen tűzoltókat addig élvezett illetményeik megtartásával városi hajdúi, vagy kézbesítői szolgálatra osztja be és így a tűzoltóságnál ezek helye mindig megfelelő fiatal erővel tölthető be."

Fontos tényező a bajai tűzoltóság (önkéntes és hivatásos egyaránt) életében a 30-as években, hogy képesek voltak ellátni a tűzoltási és mentési, a betegszállítási, valamint a köztisztasági feladatok komplex rendszerét. A sokrétű feladatok mellett, ha minimálisan is, de sor került az eszközök további fejlesztésére is. Ezen kívül fontos volt a mentőszolgálat sikeres betagozódása a tűzoltó szervezetbe. Az emberséges bánásmódra pedig kiváló példaként szolgált az idősebb tűzoltók további megbecsülése, és átvételük a városháza munkatársai közé.

Folytatjuk
Albert Iván

Bajai Tükör: 79/425-964

"Istennek dicsőség, egymásnak segítség!"

A bajai tűzoltóság története a második világháború kitöréséig

8. rész: Az önkéntes tűzoltóság a második világháború kitörése előtt (1932-1937)

A bajai önkéntes tűzoltóság második világháború előtti utolsó éveiről számolunk be a cikksorozat mostani részében. A harmincas években is Horváth Iván irányításával fejlődött tovább önkéntes tűzoltóságunk. Ezt a szép fejlődési ívet törte meg 1939-ben a sok szenvedéssel és véráldozattal járó második világháború időszak.

Az önkéntes tűzoltóság történetének fonalát a 6. résznél hagytuk abba, amikor a testület hatvan éves jubileumi emlékünnepeiről írtunk. A fonalat újra felvéve az 1932-es évről folytatjuk a testület krónikáját.

1932-ben a következőképpen alakult az önkéntes tűzoltóság vezetősége és tagsága. Az elnökség tagjai voltak: az elnök: dr. Knézy Lehel ügyvéd; a társelnök: Horváth Iván közüzemi igazgató, hivatásos tűzoltó főparancsnok; az alelnök: Kovács Andor nyugalmazott banktisztviselő; a titkár: Detre Gyula tanító; a pénztáros: Bráde Rezső városi számvizsgáló; az ügyész: dr. Mészáros Sándor ügyvéd; az orvos: dr. Polgár Lajos. A testület működő tagjai a következő személyek voltak: 1. Tisztikar: parancsnok: vitéz Losonczy György tanítóképző-intézeti tanító (1922); Hauzler Lajos tanító (1924); alparancsnok-szertáros: Molnár Antal hiv. tűzoltó őrparancsnok; Bogár Vazul városi tisztviselő; C. alparancsnok-segédtsz: Babócsay Károly szabó; szakasparancsnok-vízgondnok: Müller Antal kereskedő; szakasparancsnok-fecskendőmester: Himpeimann Dénes vendéglős; szakasparancsnok-zenegondnok: Kozacsek István pék; szakasparancsnok: Bánhalmy Lajos kádár; 2. Altisztek és legénység: őrparancsnok: Bacsich Károly cukrász; Rácz Károly kőműves; Régeisz László O. T. B. altiszt; rajvezetők: Burkovics János földműves; Hammer János szabó; Pécsics István földműves; Tűsori Imre pályamunkás; őrzetők: Agatity János földműves; Bokor Ádám kovácmester; tűzoltók: Agatity András földműves; Ágoston József kőműves; Bencsics Antal bogár; Berger István bútorgyári munkás; Berger József földműves; Czoln Péter földműves; Dobos János cipész; Glavality András földműves; Hódos János földműves; Horváth András; Juhász Pál földműves; Keszthelyi Antal földműves; Király János földműves; Kiss Tihamér géplakatos; Kovács Antal mechanikus; Kovács Gellért földműves; Léway János bolti szolga; Loósz Lajos kőműves; Matos Vince cipész; Mészáros Ferenc kőműves; Mészáros István földműves; Móricz István zárdai szolga; Pécsics István kovács; Polacsek József asztalos; Rácz András pék; Riegler Sándor földműves; Sámán József földműves; Schmidt Péter földműves; Szirtes Mihály kovácmester; Sztanity István cipész; Till József földműves; Végi József földműves és Wiebl József földműves.

A harmincas években a testület elnökségében történtek újabb változások. 1935-ben elhunyt az alelnök Kovács Andor, akinek a helyére Kiss Á. József tanítóképző-intézeti tanár került. A harmincas évek második felében új rendszer valósult meg. A testület elnöke a polgármester lett, a parancsnoki tisztet pedig a hivatásos tűzoltóság parancsnoka töltötte be. Az önkéntes tűzoltóság a polgármester elnöki posztja révén szorosabbra fűzte kapcsolatát a városi közigazgatással, míg a pa-

rancsnok személye szorosabb és követelebb együttműködést hozott a hivatásos tűzoltósággal.

1933-ban két közgyűlést követően határoztak arról, hogy segélyalapot hoznak létre. Erről a segélyalapról így írt vitéz Losonczy György: "A jubileumi esztendő azzal is emlékeztetessé tesszük, hogy az 1932. évi pénzmaradványból 600-P-t "jubileumi segélyalap" címen kezelünk. (...) Az így létesült alap rendeltetése az lesz, hogy abból a működő tagokat oly esetekben segélyezzük, amikor őket tűzoltói, mentői vagy hasonló működésük közben önhibájukon kívül károsodás éri. A segélyezés mérvét esetről-esetre a parancsnokság javaslata alapján a választmány határozza meg. Ugyanebből az alapról annak anyagi helyzetéhez képest a későbbi időben az 1933. évi március 26-tól kezdődőleg legalább 15 éven át hűségesen szolgáló tűzoltókat az illeték egyénisége és vagyoni helyzetéhez képest pénzbeli, vagy a választmány által meghatározandó egyéb jutalomban részesíti."

A bajszentistváni önkéntes tűzoltóság csatlakozásával szükséges lett Mártonszállás tűzvédelmének létrehozása. Néhány mártonszállási férfit kiképzésben részesítettek, akik elsajátították az alapvető tűzoltói ismereteket.

A háború közeli eljövetele jelezte, hogy a testület tagjai bekapcsolódtak a polgári légoltalom működésébe. A légoltalmi feladatokról a következőket írta Losonczy: "Bizonyos, hogy a jövő háborújában a légoltalmi munka jelentékeny része a tűzoltósághoz lesz. Éppen ezért a téli elméleti foglalkozások középpontjába a légoltalmi kiképzést állítottuk. Természetesen a szakszerű tűzoltói kiképzést sem hanyagoltuk el. A légoltalmi védekezés újabb irányait állandóan figyelemmel kísérjük s minden alkalmat megragadunk arra, hogy tagjaink ez irányban is hasznos támogatói legyenek a hatóságoknak és városunk közönségének, a tűzvédelem fokozódó fontosságát pedig minden rendelkezésre álló eszközzel belevigyük a köztudatba."

A súlyos gazdasági időszakban fontos eredménynek számított, hogy sikeresen szereztek be egy régen nélkülözött putonyfecskendőt, amelyet a szerkocsin helyeztek el.

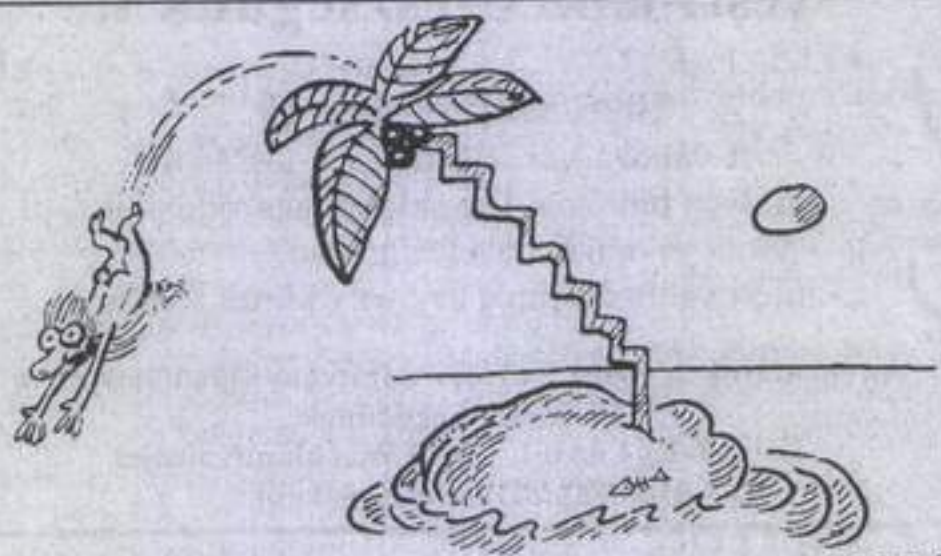
A hagyományok terén fontos lett Szent Flórián napjának megünneplése. Évente vonultak testületileg a templomba, és a ki-világított és feldíszített Szent Flórián szobornál az önkéntesek és a hivatásos tűzoltók is díszsorfalat álltak. Bensőséges hangulatúak voltak a minden évben megrendezésre került karácsonyfa-ünnepélyek. Ekkor osztották ki a jutalmakat és a rászoruló segélyeit, adományait.

Az önkéntes testület második világháborús tevékenységéről kevés ismerettel rendelkezünk. A világháború lerombolta a testület anyagi és tárgyi készletét, a német hadsereg távozása után alig maradt ép-készláb tűzoltói eszköz és felszerelés. A háború után pedig az önkéntes testület beolvadt az egységes bajai tűzoltóságba, így ért véget egy több mint hetven éve működő testület, amelyet 1872-ben alapítottak. A cikksorozat befejezéseként az utolsó részben a bajai hivatásos tűzoltóság háború előtti éveiről számolunk majd be.

Folytatjuk
Albert Iván

Nyári örökségeink

Kelemen István rajzai

Minden rosszban van valami jó - Ebben az akvaparkban legalább nincs az a tömegnyom

- Még ki sem nyitotta a csipáját, de már dirigál!

Stílusos rabló - Ide az összes uszodabérletet!

- Ebben a nagy melegben nem is kívánhatott volna szebb halált a Jenő!

Hőguta - Aggódásra semmi ok kedvesem! Biztos, hogy sikerülni fog!

BAJAI TÜKÖR

Nytsz.: B/PHF/1364/bá/1994

Szerkesztő: Kelemen István Kiadó: BajaPress KFT.

Nyomtatás: Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdaja

Felelős vezető: Burján Norbert vezérigazgató-helyettes

Táskaszám: 05.2557

"Istennek dicsőség, egymásnak segítség!"

A bajai tűzoltóság története a második világháború kitöréséig

9. rész: A hivatásos tűzoltóság utolsó évei a második világháború előtt (1932 - 1937)

Legutóbbi cikkorozatunk 8. részében írtunk a bajai hivatásos tűzoltóságról, amelyben bemutattuk a szervezet működését az 1920-as és az 1930-as évek fordulóján. Bemutattuk a Horváth Iván főparancsnoksága idején történt fejlődést, a nyugalmazott tűzoltók további sorsát, valamint a mentőszolgálat betagozódását a tűzoltó szervezetbe. A harmincas évek elejét meghatározta a nagy gazdasági világválság, amely beszűkítette a hivatásos tűzoltóság lehetőségeit és az anyagi keretek is szűkebbek lettek. Ebben az időben leálltak a tárgyi fejlesztések is.

A gazdasági válság szűkös anyagi helyzetében a hangsúly eltolódott a legénység sokoldalúbb és alaposabb kiképzése felé. A háború szele a hivatásos szervezethez is egyre jobban érkekelhetővé vált, amely kifejezésre jutott a helybeli leventék és a Baján állomásozó honvédek tűzoltási képzésében. Nem titkolt célja volt a kiképzésnek, hogy a leszerelt katonák hazatérve otthonukba, járatások lettek a tűzoltásban, így lakóhelyükön gyakran már tűzoltóként tevékenykedtek tovább.

1933-ban megalakult Bács-Bodrog vármegye és Baja thj. Város Tűzoltó Szövetsége, amelynek Horváth Iván lett az ügyvezető alelnöke. 1935-ben az új vármegyei tűzoltószövetség tanfolyamot szervezett városunkban. A tanfolyam felügyelője Szabó Szabolcs-alelnök volt, de részt vett benne Horváth Iván és a Magyar Országos Tűzoltó Szövetség képviselőjében dr. Kathona Mihály járási tűzrendészeti felügyelő. A tanfolyamon 27 hallgató vett részt.

1936-ban sor került két fontos gépjármű beszerzésére is. A beszerzések fontosságáról ekképp írt Horváth Iván: "... egy használt, de jó állapotban lévő erős szerkezetű Steyr VII. típusú személyautót vásárolt, amelyet [...] a városi tűzoltóság szakemberei házilag 6 ember és megfelelő tűzoltószerek szállítása alkalmas szerkocsivá alakítottak át. Nemcsak azért volt nagy jelentőségű a könnyű autós tűzoltószerkocsi beszerzése, mivel az ugyancsak házilag készített támrudas létrájával lehetővé vált még a magasabb földszintes házak tetőszerkezetének is könnyű szerrel való elérése és a tűzoltásnál szükséges kézi eszközöknek azonnali rendelkezésre bocsátása, amihez eddig a rendszerint csak a 4. vagy 5. szerként kivonuló nehézkes lófogató szerkocsi megérkezése volt szükséges, hanem azért is, mert ezáltal megoldódott a tisztai autók kérdése is. [...] Ez a könnyű 1 a szükséges szerszámokkal is ellátott 1 szerkocsi most lehetővé teszi a gyors kivonulást és tájékozódást, esetleg az azonnali beavatkozást is, majd pedig a kivonuló tűzoltók jelentése alapján az esetleges további intézkedések megtételét. E szerkocsin a már említett szerszámokon, gázvédelmi eszközökön, a puttony-fecskendőn és porlón kívül egy minden irányban forgatható, [...] reflektor is rendelkezésre állt, úgyhogy éjszakai tüzeknél, vagy pedig műszaki mentéseknél a világítás kérdése is a legtöbb esetben megoldható. [...] Hasonló nagy jelentőségű dolog volt ugyancsak az 1936. év őszén a második tűzoltóloccsolóautó beszerzése is. Az 1927-ben megvásárolt [...] Mavag alvázú autót a nyári öntözések révén olyan erősen volt igénybevéve az elmúlt 10 esztendő alatt, hogy a sok kopás miatt üzembiztonsága már csökkent és így féltől, hogy akkor

mondja fel a szolgálatot, amikor talán a legnagyobb szükség van rá. [...] Ezek a bajokon volt hivatva segíteni a 2200 literes tartánnyal bíró Benz-Mercedes motorral ellátott, a magyar állami vas- és acélgyártól beszerzett loccsolóautó, amely ugyanolyan teljesítőképességű szivattyúval rendelkezik mint az előbbi, azonban lényegesen kisebb súlya miatt olyan helyekre is eljuthat, amelyeknél a nagy loccsolóautó nem jöhetett figyelembe. Ezenkívül szekrényeiben a legszükségesebb bontószerszámok, megfelelő mennyiségű tömlő, stb. is elhelyezhetők, a tartánnyra pedig a hivatásos tűzoltóság házilag 4 db dugólétrát szerelt és így megszületett a bajai tűzoltóság első autós vészvonata, mert ez a könnyebb loccsolóautó a fenti kiegészítésekkel most már önálló beavatkozásra is képes ..."

A háború közelségét jelezte a város légóltalmának megszervezése a bajai hivatalos tűzoltóság által. 1935 elején megkezdődött a tűzoltók elméleti felkészítése a légóltalomra. Az önkéntes tűzoltókra tekeintettel vasárnaponként délután 2 és 4 óra között tartották ezeket az előadásokat a tűzoltóaktanyában, amelyen minden bajai tűzoltónak jelen kellett lennie. Az 1936-ban megalakult városi légóltalmi bizottságba dr. Borbíró Ferenc polgármester Horváth Ivánt nevezte ki szaktanácsadóvá és megbízta Baja város légóltalmi tervének kidolgozásával. 1937-ben megkezdtek a légóltalmi segélyosztályok elméleti kiképzését a Központi Szálloda színháztermében, amelyen Horváth Iván mellett Tallián József rendőrfőkapitány, dr. Jávör Pál légóltalmi parancsnokhelyettes és dr. Arnold Alajos tisztifőorvos tartottak előadásokat. Megkezdődött a gyakorlati kiképzés egy esetleges gáztámadás esetére, de az óvóhelyszemélyzet felkészítése is a tűzoltókra hárult. A tűzoltóság kellő mennyiségű gázálarcot is beszerzett, valamint egyéb légóltalmi felszereléseket és berendezéseket.

Az 1932-től 1937-ig terjedő időszakban a következő személyek alkották a bajai hivatásos tűzoltóság állományát: Horváth Iván főparancsnok, Molnár Antal szolgálatvezető törzsmester, a legénység tagjai voltak: Szakács János csővezető, Jávör Imre tűzoltó, Sugár Gergely tűzoltó, László István gépkocsivezető, Magyar Sándor tűzoltó, Szántó János gépkocsivezető, Nagy István tűzoltó és gépkocsivezető, Galambos Márk tűzoltó, Szabó Lajos gépkocsivezető, valamint Bajai János, Csallóközi Gábor és Borsódi János tűzoltók és gépkocsivezetők.

Az 1912-ben alakult hivatásos tűzoltótestület 1937-ben ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját. Az idő bebizonyította, hogy szükség volt egy jól felkészített és kiképzett hivatásos tűzoltóságra létrehozására. Sajnos szaktudásuk bizonyítására hamarosan lehetőséget biztosított a kitörő második világháború. A várost érő bombatámadások kármentése is rájuk hárult. A német megszállás végképp korlátok közé szorította a testület beszerzési lehetőségeit, és a német megszállók távozásukkor magukkal vitték a tűzoltóság jelentős készletét és felszerelését az elbukó náci Németország szolgálatába állítva. Így kirabolva, alig néhány felszereléssel indulva kezdődhetett egy újabb időszak a bajai tűzoltóság életében 1945 után.

Vége
Albert Iván

Folytatódik a Belvárosi Orgonaesték sorozata

Az őszi-téli folyamán sem kell "nélkülözniük" az orgonamuzsika szerelmeseinek, ugyanis három koncerttel tovább folytatódik a Baja-Belvárosi Egyházközség szervezésében évek óta zajló Belvárosi Orgonaesték Hangversenysorozata, a Szent Péter és Pál templom Angster orgonáján. Először október 2-án, vasárnap 19 órától Karasszon Dezső orgonaestjét hallhatja a nagyröndű.

Az orgonaművész hangversenyére ráadásul most - egy nap eltéréssel - a Zene világnapja alkalmából kerül sor.

A műsorban a következő számok szerepelnek:

1. H. Praetorius (1560-1627):
Magnificat primi toni
-in tenore, -in discanto, -in basso
2. J. Hotteterre (1684-1762):
e-moll szvit
-Prélude, -Allemande, -Sarabande
-Air, -Gavotte
3. J. S. Bach (1685-1750):
D-dúr szonáta, BWV 1028
-Adagio, -Allegro, -Andante,
-Allegro
4. J. G. Rheinberger (1839-1901):
Három karakterdarab, Op. 156.
-Praeludium, -Pastorale,
-Passacaglia
5. G. Fauré (1845-1924):
Elégia, Op. 40.

Közreműködnek: Suszter Ágnes fuvólán, Karasszon Dénes gordonkán

Karasszon Dezső 1952-ben született Szentesen. Zenei pályafutását a miskolci

Zeneművészeti Szakközépiskolában kezdte, majd a budapesti Liszt Ferenc nemzeti Főiskolán folytatta, ahol orgona- és a zenetudományi tanszak hallgatója volt. Orgonaművészi oklevelet 1976-ban szerezte meg. Ugyanebben az évben a debreceni Református Kollégium tanára lett. 1988-tól pedig a debreceni nemzeti Főiskolán tanít általános zenei történetet és orgona főtárgyat. Zenei dományi munkásságát egyrészt könyv- és lemezkiadások dokumentálják, elsősorban régi zene témakörében. Másrészt nagy gyűjteményeket előadásaival, például Magyar Rádióban, a Soproni Régizene Napokon és a debreceni posztgraduális tanfolyamokon. Orgonista-érdeklődő gyakorlatilag a hangszer teljes írodalmát feldolgozta. A legtöbb elismerést mégis J. S. Bach és a Bach előtti mesterek műveinek interpretációjáért kapta. 1986-ban megkapta a Magyar Rádió felvétele "Az év hangmeze" kitüntető címet nyerte el. Nevéhez fűződik jó pár kortárs orgonadarabnak, ősbemutatója is. A Debrecen-Nagyterem református gyülekezet orgonistája. 1980-óta vezeti a vasárnaponkénti templomi hangversenyek sorozatát, amely már a város egyik fontos egyházzenei rendezvényének számít.

A hangversenyen felhangzó műveket a Zöld Levente egyetemi hallgatók

A sorozat szerkesztője: Kosóczy Tamás orgonaművész, a templom kántora.

A hangversenyre a belépés díjtalan, a műveket köszönettel elfogadják a szervezés költségeire!

A Pélmonostori Városi Könyvtár és a bajai Eötvös József Főiskola Könyv- és Médiatára könyvtárosainak találkozója

Baja, 2005. 09. 26.

Az Eötvös József Főiskola Könyv- és Médiatára pályázatot nyert a Nemzeti Kulturális Alapprogram Könyvtári Kollégiumától.

A pályázat témája: "Horvát könyvek Pélmonostorról, magyar könyvek Bajáról". A bajai kiállítás címe:

"A szlavóniai írásbeliség - a kezdetektől maig". A kiállított anyag nem csak a hallgatók, hanem a külső olvasók számára is hasznos információt nyújt.

Az Eötvös József Főiskolán 1966-óta folyik horvát nemzetiségi nyelvoktatás. A főiskola könyvtárának horvát nyelvű anyaga csak töredékét képezi az állománynak, de alappillére a horvát nemzetiségi tanító- és óvóképzésnek. Anyagunk 40 %-a szakirodalom, 60 %-a pedig szépirodalom, amely minden olvasó számára hozzáférhető. Az állományunkban megtalálhatóak a horvát klasszikus és kortárs, valamint a Magyarországon élő horvát alkotók verses, novellás kötetei és regényei is. Baján és környékén is sok általános iskolában folyik horvát oktatás (Bácsbokod, Bácsalmás, Bácsa, Csikéria, Dúsnok, Gara, Herczegszántó, Katymár). A régió és a főiskola számára is hasznos és aktuális ez az együttműködés. Nem csak könyvtárosok találkoztak Baján, hanem horvátok és a horvát kisebbséggel foglalkozó magyarországi szakemberek is. A két város, Baja és

Pélmonostor különböző nemzetiségek lakóhelye.

A kiállítás felhívta figyelmünkre Pélmonostorra. Pélmonostor a Baranya régióban a Dráva és a Duna folyók között helyezkedik el. Egy multikulturális régióról van szó, amely különböző nemzetiségekből és etnikai csoportok lakóhelye. A honvéd háború után a Pélmonostori Városi Könyvtár (a horvátországi) Baranya egyetemes működő közkönyvtára, melyen belül működik a Horvátországi Magyarok Központi Könyvtára. Ez a könyvtár fontos szerepet tölt be Baranya és Pélmonostor város kulturális életében.

A rendezvényen Rešicki, Delimir baranyai költőt, a Glas Slavonije című napilap szerkesztőjét és néhány művet is megismerhettük. Műveit több nyelvre lefordították, verseket, prózát, esszéket, kritikákat, ismertetéseket publikáltak.

A kiállítást délután szakmai beszélgetés követte, amelyen a két város szakemberei és a főiskola Könyvtartudományi tanszékének oktatói vesznek részt.

A rendezvény igen jó hangulatát a Cabar együttes által előadott délszláv népzene biztosította.

Reményeink szerint ez az összejövétel egy további együttműködés kezdete lehet.

Majorné Bodor Ilona
könyvtárigazgató